

ANDRZEJ KOMAR

PROBLEMATYKA WŁASNYCH DOCHODÓW BUDŻETOWYCH EUROPEJSKICH WSPÓLNOT

Ukształtowanie profilu gospodarki finansowej organizacji międzynarodowych należy do jednego z trudniejszych przedsięwzięć. Wyłania się bowiem zawsze problem samodzielności, a nawet autonomii finansowej tego rodzaju organizacji. Istotną sprawą jest przy tym określenie granic samodzielności lub autonomii finansowej. W związku z tym rozpatrywany jest zawsze problem źródeł dochodów organizacji międzynarodowych. Nasuwa się bowiem pytanie, czy organizacjom międzynarodowym należy pozostawić do dyspozycji dochody z określonych źródeł, o których wysokości decydować będą te organizacje we własnym zakresie, czy też jej działalność finansowana będzie częściowo w formie udziałów państw członkowskich, albo też wyłącznie w formie udziałów tych państw.

W literaturze finansowej rozróżnia się dwie podstawowe formy ukształtowania struktury dochodów m. in. organizacji międzynarodowych: formę rozdzielną i formę mieszaną.

Pierwsza polega na rozdzieleniu źródeł dochodów organizacji międzynarodowych od źródeł dochodów państw członkowskich. W takim przypadku organizacja międzynarodowa jest wyposażona we własne i wyłączne źródła dochodów, które zabezpieczają sfinansowanie całokształtu jej działalności. Wówczas na ogół twierdzimy, że organizacja międzynarodowa ma samodzielność lub nawet autonomię finansową.

Forma mieszana polega natomiast na łącznym i równoczesnym finansowaniu działalności organizacji międzynarodowych ze źródeł własnych i z wpływów z tytułu udziałów finansowych państw członkowskich. Przyjęcie jednej z dwóch wspomnianych form kształtowania struktury dochodów budżetowych jest uzależnione od roli organizacji międzynarodowej, treści i zakresu jej działalności kompetencji jej organów i od decyzji jej członków. Określone rozwiązanie w tej dziedzinie jest zawsze nacechowane przesłankami gospodarczymi, finansowymi, politycznymi i instytucjonalnymi.

Te istotne przesłanki leżą u podstaw struktury dochodów budżetu Europejskich Wspólnot, która rozwija się w kierunku wyłączności własnych źródeł dochodów. Sprawa wyposażenia budżetu Europejskich Wspólnot we

własne źródła dochodów i rozszerzenie zakresu ich samodzielności finansowej była przedmiotem dyskusji u zarania powstawania trzech Wspólnot (Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, EWG i Euratomu). W traktatach o powołaniu trzech Wspólnot przyjęto zróżnicowane rozwiązanie struktury dochodów budżetowych, co zasługuje na szczegółowsze omówienie, które wyjaśnia motywy aktualnie przyjmowanych w tej dziedzinie rozwiązań.

Jako pierwsza ponadnarodowa organizacja po II wojnie światowej została powołana w kwietniu 1951 r. Europejska Wspólnota Węgla i Stali. Jej prokursorami byli: ówczesny francuski minister spraw zagranicznych Robert Schuman i wybitny francuski ekonomista Jean Monnet. Projekt tej Wspólnoty, opracowany właśnie przez J. Monneta, przewidywał zintegrowanie jednej z dziedzin działalności gospodarczej, a mianowicie górnictwa i hutnictwa, najpierw 6, a potem (od 1972 r.) 9 krajów Europy Zachodniej. Zrazu też wyposażono w traktacie o powołaniu Wspólnoty jej organy w kompetencje o charakterze ponadnarodowym¹. Nie pozostało to bez wpływu na kształt jej gospodarki finansowej. W art. 49 traktatu z kwietnia 1951 r. przyznano Wysokiej Władzy prawo do nakładania danin na wydobycie węgla i wyroby hutnicze oraz prawo do zaciągania pożyczek.

Najważniejsze znaczenie z punktu widzenia gospodarki finansowej Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali miało wyposażenie jej organu w prawo nakładania danin. Zdecydowało to o autonomii finansowej tej Wspólnoty. Podstawę tej autonomii stanowiło pełne zintegrowanie górnictwa i hutnictwa w krajach członkowskich i przekazanie obu tych dziedzin gospodarki w gestie organów Wspólnoty. Jednak reperkusje powołania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali były znacznie szersze i głębsze. Stanowiła ona pierwszą próbę integrowania gospodarki krajów Europy Zachodniej.

Kolejnym przedsięwzięciem integracyjnym było powołanie w marcu 1957 r. Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Atomowej (Euratomu), do których przystąpiło 6 krajów, a w połowie 1970 r. trzy dalsze państwa. Traktat o powołaniu EWG przewidywał utworzenie wspólnego rynku na obszarze krajów członkowskich. Oczywiście zamierzenie to jest realizowane stopniowo. Najpierw zmierzano do unii celnej i usunięcia przeszkód w handlu między krajami Wspólnoty, a następnie do stopniowego integrowania poszczególnych dziedzin życia gospodarczego tych krajów. Natomiast zadania Euratomu były w traktacie określone w sposób o wiele skromniejszy. Chodziło przede wszystkim o przyspieszenie tworzenia i rozwoju przemysłu energii jądrowej w krajach członkowskich. Między traktatem paryskim z 1951 r. o powołaniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali a traktatami rzymskimi z marca 1957 r. o powołaniu EWG i Euratomu zachodzą istotne różnice. Przede wszystkim stopień zintegrowania działalności EWG i Euratomu był znacznie mniejszy,

¹ Por. tytuł II traktatu z 18 IV 1951 r. o powołaniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali

a kompetencje ich organów skromniejsze. Nie pozostało to bez wpływu na kształt gospodarki finansowej EWG i Euratomu. W obu Wspólnotach podstawę ich gospodarki finansowej stanowiły pierwotnie udziały finansowe państw członkowskich.

Art. 200 traktatu rzymskiego z 1957 r. określał klucz wpłat państw członkowskich, który nawiązywał ściśle do tego zespołu czynników, które określają siłę ekonomiczną poszczególnych krajów członkowskich. Do czynników tych należą wielkość produktu społecznego i liczba ludności. Jednakże podstawowe znaczenie dla wielkości wpłat krajów członkowskich z tytułu ich udziałów miał produkt społeczny. Z treści postanowień traktatu rzymskiego można wnosić, że udziały państw członkowskich były pomyślane jako przejściowa forma dochodów budżetowych. Wynika to wyraźnie z treści art. 201 traktatu rzymskiego, który stanowił, że Komisja zbada warunki w jakich można by zastąpić udziały państw członkowskich przez dochody własne, szczególnie przez dochody ze wspólnych ceł. Spełnienie tego postulatu wymagało uprzedniego integrowania poszczególnych dziedzin działalności krajów Wspólnot.

Najwcześniej, bo w 1962 r., została zintegrowana polityka rolna. Rozporządkiem Rady nr 25 z 1962 r. został powołany Europejski Fundusz Wyposażenia i Gwarancji dla Rolnictwa. Na podstawie art. 2 tego rozporządzenia dochody pochodzące z tytułu opłat celnych, obciążających import płodów z krajów trzecich, wpływają bezpośrednio do budżetu EWG. Tak więc, historycznie rzecz biorąc, dochody z ceł obciążających przywóz płodów rolnych stanowiły pierwsze źródło dochodów własnych budżetu EWG.

Jednakże był to pierwszy krok w kierunku wyposażenia budżetu Wspólnot w dochody własne. Następnym przedsięwzięciem było stopniowe ujednoczanie taryfy celnej i konieczność wprowadzenia wspólnych ceł zewnętrznych, przy jednoczesnym przekazywaniu wszystkich wpływów z tytułu opłat celnych na rzecz budżetu Wspólnot. Ustanowienie wspólnej taryfy celnej na obszarze EWG w stosunku do państw trzecich było uzależnione od zintegrowania polityki handlowej, zwłaszcza od przekazania kompetencji do kształtowania jej zasad i kierunków organom Wspólnot. Nastąpiło to w 1975 r. i od tej pory wpływy z tytułu opłat celnych stanowią źródło dochodów własnych budżetu Wspólnot.

Ważnym impulsem w dziedzinie dochodów własnych była uchwała Rady z kwietnia 1970 r. w sprawie zastąpienia udziałów finansowych państw członkowskich — dochodami własnymi². Podstawę prawną uchwały Rady stanowią art. 201 traktatu rzymskiego o powołaniu EWG i art. 173 traktatu rzymskiego o powołaniu Euratomu. Na podstawie tej uchwały Rady budżet Wspólnot powinien być wyposażony w dwóch etapach w dochody własne. Pierwszy etap ustalono na lata 1971 - 1974. W tym etapie do bu-

² Beschluß des Rates vom 21. April 1970 über die Ersetzung der Finanzbeiträge der Mitgliedstaaten durch eigene Mittel der Gemeinschaften (ABl. nr L 94).

dżetu Wspólnot jako dochody własne miały wpływać: — dochody z ceł obciążających import produktów rolnych z krajów trzecich, — dochody z ceł pobieranych na podstawie wspólnej taryfy celnej w ramach zintegrowanej polityki handlowej. Dla tych ostatnich ustalono tryb stopniowego ich przekazywania do budżetu Wspólnot, który kształtował się następująco: w 1971 r. — 50% opłat celnych, w 1972 r. — 62,5%, w 1973 r. — 75,0%, w 1974 r. — 87,5%, w 1975 r. — 100,0%.

Wobec tego, że dochody ze wspomnianych dwóch źródeł nie pokrywały całości wydatków budżetowych Wspólnot — różnica miała być do roku 1974 włącznie nadal finansowana w formie udziałów państw członkowskich. Wysokość tych udziałów nawiązywała do udziału produktu społecznego tych Krajów w produkcie społecznym Wspólnot. Stosunek tych udziałów poszczególnych państw kształtował się według następującego klucza: Belgia — 6,8%, Republika Federalna Niemiec — 32,9%, Francja — 32,6%, Włochy — 20,2%, Luxemburg — 0,2%, Holandia — 7,3%.

Na skutek przystąpienia w 1972 r. do Wspólnot trzech dalszych krajów członkowskich — Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa powstała potrzeba dokonania korekty uprzednio ustalonych udziałów finansowych, które w jej wyniku przedstawiały się następująco: Belgia — 5,3%, RFN — 25,5%, Francja — 25,3%, Włochy — 15,7%, Luxemburg — 0,2%, Dania — 2,46%, Irlandia — 0,61%, Zjednoczone Królestwo — 19,32%.

Równocześnie przyjęto mechanizm stopniowego regulowania zobowiązań budżetowych z tytułu ceł rolnych, ceł na podstawie wspólnej taryfy celnej i z tytułu udziałów finansowych państw członkowskich, które globalnie kształtować się miały następująco: 1973 r. — 45,0%, 1974 r. — 56,0%, 1975 r. — 67,5%, 1976 r. — 79,5%, 1977 r. — 92,0%.

Wprowadzenie mechanizmu stopniowego regulowania zobowiązań wobec budżetu było podyktowane różnymi warunkami gospodarczymi w trzech nowo przyjętych krajach Wspólnot. Szczególnie Wielka Brytania, jako importer znacznych ilości produktów rolnych, niezbyt skłonna była do przekazywania na rzecz budżetu Wspólnot całości wpływów z opłat celnych. Dlatego na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 1975 r. w Dublinie wprowadzono dosyć skomplikowany mechanizm korygowania wpłat państw członkowskich z tytułu udziałów na rzecz budżetu Wspólnot. Najogólniej biorąc, mechanizm ten opierał się na dwóch kryteriach — na stosunku krajowego dochodu społecznego brutto na 1 mieszkańca do tegoż dochodu na 1 mieszkańca Wspólnot oraz na stosunku poziomu wzrostu dochodu społecznego brutto poszczególnych krajów do takiego dochodu Wspólnot. Mechanizm ten ma być próbnie stosowany przez okres 7 lat. Z jego założeń można wnosić, że prowadzić on będzie do komplikacji w dziedzinie finansowania budżetu Wspólnot, bez szczególnie korzystnych dla niego i dla krajów członkowskich rezultatów.

W drugim etapie nastąpić miało, według uchwały z kwietnia 1970 r.,

wyposażenie budżetu Wspólnot w dochody z tytułu podatku od wartości dodanej. Na podstawie wspomnianej uchwały miały one, poczynając od 1975 r., wpływać w wysokości 1% na rzecz budżetu Wspólnot. Zatem poczynając od 1975 r. budżet Wspólnot miał być w pełni wyposażony w dochody własne z trzech następujących źródeł: z ceł rolnych, z ceł handlowych, z podatku od wartości dodanej. Termin ten jednak nie został dochowany. Przewidywały tę sytuację również przepisy kwietniowej uchwały Rady z 1970 r. Stanowiły one w art. 4 ust. ust. 2-4, że w przypadku niezgodnienia jednolitych podstaw wymiaru podatku od wartości dodanej lub też niewprowadzenia ich do ustawodawstwa podatkowego poszczególnych krajów, nadal stosowane będą udziały finansowe krajów członkowskich.

Głównym powodem niedochowania tego terminu były trudności z określeniem jednolitych podstaw wymiaru podatku od wartości dodanej oraz rodzajów i zakresu zwolnień i ulg podatkowych. Zagadnienia te były wielokrotnie modyfikowane w poszczególnych projektach, by wreszcie w maju 1977 r. Rada podjęła uchwałę w sprawie 6 wytycznych do harmonizacji podatku od wartości dodanej i wprowadzenia wspólnego systemu tego podatku³. Na podstawie tej uchwały poczynając od stycznia 1978 r. budżet Wspólnot miał być w pełni wyposażony w dochody własne. Jednak do uczynienia z części wpływów z podatku od wartości dodanej — dochodów własnych budżetu Wspólnot konieczne było wprowadzenie do ustawodawstw w podatkowych 6 wytycznych przez co najmniej trzy kraje członkowskie. Do tej pory uczyniły to jedynie dwa kraje, a mianowicie Belgia i Wielka Brytania. W rezultacie określone w budżecie Wspólnot na 1978 r. 0,64% wpływów z tytułu podatku od wartości dodanej nie mogło być zrealizowane. Dlatego też Parlament Europejski zmuszony był 15 lutego 1978 r. uchwalić budżet dodatkowy, w którym po stronie dochodów, obok wpływów z obu rodzajów ceł, figurują nadal udziały finansowe państw członkowskich. Nasuwa się pytanie o powody trudności we wprowadzeniu wytycznych do wewnętrznych ustawodawstw podatkowych krajów członkowskich. Istotnym z nich jest związana z wprowadzeniem tych wytycznych podwyżka stawek podatkowych. Jest to zabieg niezwykle niepopularny w obecnej sytuacji recesji gospodarczej i bezrobocia. Zbytnie podwyższenie tych stawek spowodowałoby spadek siły nabywczej ludności, co mogłoby mieć kłopotliwe konsekwencje społeczno-gospodarcze i polityczne. Obecnie sądzi się, że może uda się włączyć podatek od wartości dodanej, jako źródło dochodów budżetu Wspólnot, od połowy 1978 r. lub w początkach 1979 r. Są to terminy realne, gdy się zważy, że przepisy wykonawcze zostały już przez Radę uchwalone⁴.

³ Beschluß des Rates vom 17. Mai 1977 über die Sechste Richtlinie zur Harmonisierung der Rechtsvorschriften der Mitgliedstaaten über die Umsatzsteuern — Gemeinsames Mehrwertsteuersystem (ABl. Nr. L. 145).

⁴ Verordnung (EWG, Euratom, EGKS) Nr. 2891/77 des Rates vom 19. Dezember

Na tym sprawa dochodów własnych się nie zamyka. Wyłania się bowiem szereg nowych problemów związanych z zapewnieniem Wspólnotom niezależności finansowej i ze zniesieniem istniejących w jej ramach granic podatkowych.

W dokumentach oficjalnych⁵ i w literaturze⁶ jest rozważany problem budzący wiele kontrowersji ze względu na wyłaniającą się potrzebę określenia zakresu przekazywanych kompetencji organów narodowych na rzecz organów ponadnarodowych Wspólnot. Ma ono zatem nie tylko zabarwienie finansowe i instytucjonalne, lecz nade wszystko polityczne. Przede wszystkim nasuwa się pytanie o przejawy i zakres władztwa finansowego organów Wspólnot? Zagadnienie to może być rozpatrywane na tle ogólnej działalności Wspólnot i stopnia zintegrowania poszczególnych dziedzin działalności gospodarczej. Działalność Wspólnot obejmuje różnorodne zadania w dziedzinie gospodarczej, socjalnej, politycznej i administracyjnej, które są w zróżnicowanym stopniu zintegrowane. Najbardziej zintegrowane są polityka rolna i polityka handlowa.

Integracja w dziedzinie polityki rolnej zmierza do zapewnienia rolnictwu Wspólnot korzystnych warunków produkcji i sprzedaży płodów rolnych. Następuje to za pomocą systemu opłat celnych, systemu cen i subwencji. W związku z tym, że koszty produkcji rolnej na obszarze Wspólnot są wyższe od cen płodów rolnych na rynku światowym, stosowane są opłaty celne z tytułu importu płodów rolnych z krajów trzecich. Poziom tych opłat, łącznie z tzw. systemem cen wyrównawczych, został ustalony w wysokości nie stanowiącej zagrożenia konkurencyjnego na rynku rolnym Wspólnot dla płodów rolnych z jej obszaru. Są one zatem stosunkowo wysokie, a wpływy z tych opłat celnych stanowią źródło dochodów własnych budżetu Wspólnot. Natomiast w przypadku eksportu płodów rolnych do krajów trzecich rolnicy krajów „dziewiątki” otrzymują z budżetu Wspólnot subwencje, gdyż koszty ich produkcji są wyższe od cen oferowanych na rynku światowym.

W przypadku polityki handlowej w stosunku do krajów trzecich —

1977 zur Durchführung des Beschlusses vom 21. April 1970 über die Ersetzung der Finanzbeiträge der Mitgliedstaaten durch eigene Mittel der Gemeinschaften (ABl. Nr. L 336); Verordnung Nr. 2892/77 des Rates vom 19. Dezember 1977 über die Anwendung des Beschlusses vom 21. April 1977 über die Ersetzung der Finanzbeiträge der Mitgliedstaaten durch eigene Mittel der Gemeinschaften auf die Mehrwertsteuer-Eigenmittel (ABl. Nr. L 336).

⁵ Mitteilung der Kommission vom 23. März 1977 an den gemeinsam tagenden Rat der Außenminister und der Finanzminister sowie an das Europäische Parlament; *Bericht der Sachverständigengruppe zur Untersuchung der Rolle öffentlichen Finanzen bei der Europäischen Integration*, Brüssel 1977.

⁶ E. Reister, *Haushalt und Finanzen der Europäischen Gemeinschaften*, Baden-Baden 1975; J. Lorenz, *Finances et autonomie des institutions européennes*, Nancy 1963; A. Buzelay, *Le budget Communautaire*, Nancy 1974; J. E. Drucker, *Financing the European Communities*, Leyden 1975; D. Straser, *Le Finances de l'Europe*, Paris 1975.

jej założenia są formułowane przez organy Wspólnot. Następuje to głównie w postaci określenia koncesji, limitów i kontyngentów. Import towarów z krajów trzecich podlega zróżnicowanym opłatom celnym, zawartym we wspólnej taryfie celnej z listopada 1977 r. Wpływy z tytułu tych opłat stanowią źródło własnych dochodów budżetu Wspólnot.

W związku z tym, że kształtowanie założeń polityki rolnej i handlowej należy do wyłącznej gestii organów Wspólnot, to ich następstwem jest wyłączność władztwa finansowego tych organów w kształtowaniu ceł rolnych i handlowych. W tym zakresie możemy mówić o wyłączności władztwa finansowego organów Wspólnot i o zastosowaniu tzw. systemu rozdzielnych źródeł dochodów budżetowych. Tym niemniej należy podkreślić to, że władztwo finansowe organów Wspólnot w stosunku do wspomnianych opłat nie ma charakteru autonomicznego. Przeciwnie, jest ono uzależnione od faktycznych okoliczności w dziedzinie kształtowania się stosunków rolnych i handlowych. Przykładem może tu być zmieniająca się sytuacja na światowym rynku rolnym. Ceny płodów rolnych na rynku światowym nieustannie rosną, co w istotny sposób wpływa na poziom opłat celnych z tytułu importu tych płodów. Opłaty te po prostu obniżają się, co ma z kolei określone konsekwencje finansowe dla budżetu Wspólnot. Podobnie jest i ze stosunkami handlowymi Wspólnot, które ze względu na recesję skłonne są zwiększać eksport przy równoczesnym ograniczeniu importu. Tego rodzaju reorientacja w polityce handlowej powoduje również spadek wpływów z tytułu opłat celnych.

O wiele bardziej skomplikowana jest sytuacja w zakresie przekazania na rzecz budżetu Wspólnot części wpływów z tytułu podatku od wartości dodanej. W tym zakresie uchwała Rady z kwietnia 1970 r., w sprawie zastąpienia udziałów członkowskich dochodami własnymi, określiła wysokość przekazywanego budżetowi Wspólnot podatku od wartości dodanej na maksymalnym poziomie 1%. Wynika stąd, że państwa członkowskie chciały z jednej strony zabezpieczyć potrzeby finansowe budżetu Wspólnot, a z drugiej własne interesy budżetów narodowych. Technicznie część przypadających budżetowi wpływów z podatku od wartości dodanej będzie przekazywana za pośrednictwem administracji finansowej państw członkowskich. Tego rodzaju rozwiązanie ma charakter wybitnie mieszany, gdyż przyznane Wspólnotom źródło dochodów nie może być przez nie wyłącznie administrowane, lecz jest tu zastosowany współudział Wspólnot i państw członkowskich z przewagą tych ostatnich. Ponadto wielkość wpływów z podatku od wartości dodanej jest kształtowana przez położenie gospodarcze. W przypadku zatem recesji i obniżenia się tętna życia gospodarczego następują ujemne skutki w dziedzinie wysokości dochodów budżetowych.

Wreszcie ostatnie słowo w dziedzinie wysokości przekazywanych wpływów podatkowych na rzecz budżetu Wspólnot będą starały się zachować państwa członkowskie. Ewentualne podwyższenie odsetka wpływów po-

datkowych na rzecz budżetu Wspólnot wymagać będzie trudnych negocjacji i może natrafić na opór państw członkowskich. Opór ten wynikać będzie z rozważenia ewentualnej rezygnacji z części wpływów z podatku od wartości dodanej na rzecz budżetów narodowych. Dlatego też kompetencje w dziedzinie kształtowania odsetka wpłat z podatku od wartości dodanej na rzecz budżetu Wspólnot zachowuje Rada Europejska lub Ministerialna Wspólnot. Wszystkie te okoliczności powodują, że trudno przyjąć, iż na skutek wyposażenia budżetu Wspólnot we wspomniane już źródła dochodów przyznana im będzie niejako automatycznie autonomia finansowa. Nadal podstawowe kompetencje zachowane będą dla państw członkowskich, których przedstawiciele zasiadają w Radzie.

Harmonizacja podatku od wartości dodanej stanowi wstępny, aczkolwiek bardzo istotny krok na drodze do likwidacji granic podatkowych na obszarze Wspólnot i stworzenia jednego wspólnego rynku. Przeszkodą w pełnym urzeczywistnieniu takiego rynku są istniejące zróżnicowane systemy podatków od spożycia, których harmonizacja znajduje się w fazie początkowej.

Jednak nie należy nie doceniać wyposażenia budżetu Wspólnot w dochody własne. Nie daje im ono wprawdzie autonomii finansowej, lecz tworzy przesłanki dla ich szerszej samodzielności finansowej. Ma to związek z rozszerzeniem kompetencji budżetowych Parlamentu Europejskiego i z przewidzianymi na czerwiec 1979 r. bezpośrednimi wyborami jego przedstawicieli. Za pozornie finansowym zagadnieniem kryje się cały splot okoliczności politycznych, gospodarczych i społecznych ze wszystkimi implikacjami.

LA PROBLÉMATIQUE DES PROPRES REVENUS BUDGETAIRES DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES

Résumé

Le problème des propres revenus budgétaires des Communautés Européennes possède son histoire. Elle réculle aux débuts des années cinquante, où on a créé La Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier, qui a reçu l'autonomie financière en forme du droit d'imposer les impôts sur les fonderies et les mines. On a résolu autrement le problème des revenus budgétaires dans les traités créant la Communauté Economique et la Communauté Européenne Atomique. Les traités créant ces deux communautés prévoyaient le financement de leur activité en forme des participations des pays membres. Cependant déjà dans le traité romain de 1957 (dans l'art. 201) était renfermé le postulat du remplacement des participations par les propres revenus. Cependant cela exigeait l'accomplissement de quelques conditions, auxquelles appartenaient l'intégration institutionnelle des trois communautés, l'intégration de leur économie budgétaire et l'unification des douanes et des impôts.

Dans le domaine des conditions financières de l'équipement du budget des Communautés en propres revenus— le rôle essentiel ont joué l'introduction du tarif

commun de douane et l'harmonisation de l'impôt sur la valeur additionnée. La date critique de ces démarches a été le mois d'avril 1970, où le Conseil a pris une décision **sur** le remplacement des participations de membres par les propres revenus. Au début le budget des Communautés Européennes devait être équipé en propres revenus des douanes et des taxe sur la valeur ajoutée, dès 1975, mais le manque de la décision du Conseil sur l'harmonisation de cet impôt a fait impossible l'observation du délai prévu. Cette décision a été prise par le Conseil en mai 1977, mais jusqu'à présent elle est ratifiée par deux pays membres, ce qui a causé que le budget des Communautés est toujours partiellement financé en forme des participations.

Sur ce fond apparait le problème de l'autonomie financière des Communautés Européennes et de la compétence supranationale de leurs organes. Ces problèmes constituent l'objet des considérations plus précises.